

GŁOS EWANGELICKI

PISMO TYGODNIOWE POŚWIĘCONE SPRAWOM KOŚCIOŁA EWANGELICKO-AUGSBURSKIEGO W POLSCE.

Organ szerszych warstw ewangelików polskich, przy udziale Ks. Karola Banszela ze Lwowa, ks. Karola Światłaskiego z Poznania, ks. Karola Messerschmidta z Grodna, ks. J. Winklera z Pilicy, ks. kapelana A. H. Figaszewskiego z Brześcia n/Bugiem, prof. gimnazjum im. M. Reja, dra O. Bartla, prof. gimnazjerskiego A. Wojcietla, pod redakcją ks. seniora Glocha — z Warszawy.

Cena prenumeraty:

Wraz z przesyłką pocztową

3 zł. kwartalnie

Pojedynczy numer 25 groszy

Adres Redakcji i Administracji:

WARSZAWA, ks. senior F. GLOCH, ul. Puławska Nr. 4.

Preks administracji prenumeratę przyjmują:

w Warszawie, księgarnia W. Mietke. Wspólna 10
Księgarnia, G. Szylinga. Szpitalna 10.
w Łodzi, księgarnia Rennera Piotrkowska 65.

Wychodzi raz na tydzień
w niedzielę

Ogłoszenia:

Kolumna zawiera 4 szpalty ogłoszeń. Za wiersz nonparelony po teście 20 groszy w tekście 40 groszy.

Konto czekowe w Pocztovej Kasie Oszczędności Nr. 1508.

Rok XVIII.

WARSZAWA, dnia 11 lipca 1937 r.

Nr. 28.

TREŚĆ: Na nowych drogach. — Przegląd literacki. — Głosy i odgłosy. — Książka o Doktorze Lutere. — Wiadomości z kościoła i ze świata. — Odpowiedzi Administracji. — Wiadomości statystyczne. — Porządek nabożeństw. — Radio. — Ogłoszenia.

X. F. G.

Na nowych drogach

VI.

Na dzień 3 lipca b.r. zostało zwołane przez Ks. Superintendenta Generalnego Kolegium Wyborcze celem dokonania wyboru vice-prezesa Konsystorza i biskupa. W sali secesyjnej Zboru Warszawskiego zebrało się razem 16 osób: 1. Adwokat Karol Litterer, 2. Sędzia Sądu Najw. M. Rudowski, 3. Ks. Superintendent D. A. Schoeneich, 4. Ks. radca A. Loth, 5. Ks. Senior P. Nikodem, 6. Ks. Senior F. Gloch, 7. Ks. Senior Z. Loppe, 8. Ks. Senior G. Manitus, 9. Ks. Senior L. May, 10. Ks. E. Wende, 11. Ks. A. Buzek, 12. Rejent W. Roguski, 13. Plk. Dr. H. Eiselt, 14. Dr. Walach, 15. Dr. Zagóra. Nieobecny był ks. J. Tytz, przebywający na urlopie zagranicą.

Gdyby Kolegium Wyborcze zebrało się w pełnym składzie, ukonstytuowane przy normalnie wybranym Synodzie, osobowy skład jego niewieleby się różnił od obecnego. Bowiem, gdyby nawet grupa niemiecka osiągnęła większość w Synodzie, otrzymałaby w Konsystorzu 4 mandaty, w Wydziale Synodalnym 2 i 2 delegatów do Kolegium Wyborczego, co razem z 4 seniorami stanowiłoby w sumie 12 członków na 26 w Kolegium Wyborczym. Zatem rezultat wyborów na Wiceprezesa i prezesa Konsystorza byłby ten sam, co i obecnie. Zebranie Kolegium Wyborczego odbywało się w cokolwiek lepszym niż Synodu nastroju. Potrochu przyzywać się widać można i do tych niesamowitych w Kościele naszym warunków.

Ks. Superintendent Generalny zgasił zebranie, określił jego cel. Ponieważ upatrzni na wiceprezesa Konsystorza kandydaci odmówili przyjęcia tej godności, Ks. Superintendent Generalny zaproponował wystąpić do Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego, by na podstawie § Art. 19 Ustawy powołał na to sta-

nowisko jednego z radców Konsystorza, mianowicie pana M. Rudowskiego.

Takie wyjście z sytuacji proponuje Ks. Superintendent Generalny i dlatego, ponieważ zależy mu na tym, aby Konsystorz jak najprędzej został ukonstytuowany i zaczął normalnie funkcjonować. Przytym musi być zaraz dokonany wybór biskupa, gdyż Ks. Superintendent Generalny wyjeżdża 10 lipca b.r. do Oksfordu na międzynarodową konferencję, chciałby tam występować już nie jako Superintendent Generalny, ale jako biskup. Wobec tych wyjaśnień zgromadzeni na przedłożone propozycje się zgodzili, i przyjęli ją przez akklamację. Z protokołem Kolegium Wyborczego Ks. Superintendent Generalny udał się natychmiast do Ministerstwa W. R. O. P. i w godzinę później przywiózł stamtąd dekret Ministra W. R. i O. P. dla Pana Sędziego Rudowskiego, w którym powierzone mu zostało czasowe pełnienie obowiązków prezesa Konsystorza.

Dekret został zebraniem odczytany w całości i przyjęty przez nich został z niekłamany zadowoleniem do wiadomości.

W tym miejscu Ks. Superintendent Generalny zaproponował odbyć drugie zebranie Kolegium celem dokonania wyboru biskupa i sam zebranie opuścić.

Przewodnictwo objął wiceprezes, p. Sędzia Rudowski. Odczytał On § 62 nowych praw kościelnych i prosił zgłosić kandydatów na biskupa. Ks. L. May postawił kandydaturę Ks. Sup. Gen. Burskiego. Ponieważ nikt innej kandydatury nie zgłosił, a protestów co do postawionej też nie było, przewodniczący ogłosił wybór za jednomyślny i zebranie zamknął: Ks. radca A. Loth zaproponował, by członkowie Konsystorza oraz Księża Sup. Schoeneich i L. May osobiście zawiadomili elekta o wyborze, i wyrazili mu gratulację, na co się wszyscy zgodzili. Wreszcie ks. radca A. Loth, do przyjeżdżnych członków Kolegium Wyborczego, by zgłosili w sekretarjacie Konsystorza rachunki za swe podróże, które będą pokryte z sum Konsystorskich.

Najważniejsze wstępne kroki do nowej organizacji Kościelnej na podstawie świeżo uchwalonych ustaw zo-

stały dokonane. Czy te kroki stawiane były po najjaśniejszej i najczystszej drodze — oto kwestia, nad którą zadowoleni i niezadowoleni w danej chwili napewno się poważnie zastanawiają. Cel został osiągnięty. Ale czy środki do tego celu były zawsze słuszne — niemiętej i to pytanie wywołać lek w niejednym sercu.

Chcimy wierzyć, że z biegiem czasu niejedno będzie zapomniane, a niejedno zdąży być naprawione.

Ks. Dr. A. Schoeneich.

Przegląd literacki

G. W. Banzelowa. Założyciel szkoły na słonecznym wzgórzu. Lwów 1937, str. 32.

Piękny pomnik wystawiła autorka p. Banzelowa s. p. dr. Janowi Niemcowi, znakomitemu pedagogowi, przyjacielowi młodzieży — polakowi-ewangelikowi.

Już Ks. prof. Kesselring, wydając swą obszerną pracę o zbiorze Lwowskim w 1929 r., w podniosłych słowach mówił o zasługach dyrektora Niemca, jakie położył dla zboru i dla szkoły, którą doprowadził do rozkwitu i zyskał dla niej rozgłos chwalębny w całym Lwowie*).

Dr. Janowi Niemcowi, pedagogowi z Bożej łaski, który przez 19 lat był kierownikiem szkoły ewangelicznej we Lwowie, a później aż do zgonu († 13 czerwca 1920 r.) kierownikiem własnej szkoły, na słonecznym wzgórzu, poświęciła autorka wspomnienia ciepłym piórem skreślone.

Wszystkich poszczególnych ustępów tej miłej książeczki ani rozbiierać, ani przytaczać nie będziemy, bo musielibyśmy wtedy przedrukować całą książkę. Do piękniejszych, a zarazem rzetelnych ustępów należą: urwerek córki Dra Niemca z jej „Wspomnień o Ojcu” oraz słowa ks. prof. Kesselringa, które wygłosił nad je-

*) Die evangelische Kirchengemeinde, Lemberg I Teil. 1929 str. 135, 136, 137. Nasza recenzja: *Zwistun* Ew. r. 1929 str. 287.

Armin Stein (H. Nietschman).

(84)

Książka o Doktorze Luterze

Przełożył z niemieckiego M. Winkler.

40. Rozdział.

TO JEST CIAŁO MOJE.

Wśród licznie zgromadzonych przybyszów powstało nagle wielkie oburzenie i niezadowolenie, kiedy zastano bramę zamku hrabiowskiego zaryglowaną i dozwiedzano się, że dysputacja nie będzie publiczną. Gniewano się zwłaszcza na Luterę, skoro się stało wiadomem, że on to właśnie wbrew woli Zwingliego nie dopuścił do jawności rozpraw.

Wewnątrz, w wielkiej sali wschodniego pawilonu zamkowego, zgromadziło się dostojne zebranie. Panowie z arystokracji i profesorowie uniwersytetów Marburga i Wittenberga stanowili jaskrawe tło dla ustawionej w pośrodku stołu, pokrytego ciemnozieloną aksametową kapą, przy którym zasiadali strony dysputujące: po jednej stronie Luter i Melancthon, a po drugiej Zwingli i Oekolampadiusz.

Uroczysta powaga biła z twarzy ich, Zwingli pozątem zdawał się być nie w humorze: żadne z życzeń i wniosków swoich względem Luterę nie mógł być prorsowanym, i w duszy oburzał się na margrabiego, że się za nim wobec tego upartego człowieka bardziej nie ujął. Luter odmówił Zwingliemu nie tylko prawa jawności obrad, lecz także żądania spisania protokołu i prowadzenia dysputy w łacińskim języku.

go mogiła na wzgórzu cmentarza Łyczakowskiego. Słowa rodzonej córki oraz każdodziś pokazują nam, jaką podporą był Dr Niemiec dla swoich najbliższych i jaką miłością otaczał powierzoną swojej opiece młodzież.

Książka o „Założycielu szkoły na słonecznym wzgórzu”, to nie sucha biografia, nie wyciszczenie różnych wydarzeń związanych z życiem tego niepospolitego Nauczyciela, — nie, w książce p. Banzelowej jest cząstka żywej duszy, oddanej na użyteczność praktyczną życia, kropła rosy, choć się w niej czyta odbity skrawek z życia zboru Lwowskiego i świata Lwowskiego.

Książkę p. Banzelowej nie tylko przeczytać warto, ale i należy. Serdeczna przedmowa Dra Aleksandra Patjella, treść zwieszła, zajmująca życiowo, dwa bardzo udatnie przekłady wierszy: W sennym marzeniu i „Samotna”, czerpiące ilustracji w tekście, styl piękny. Czyż można coś więcej powiedzieć jeszcze na pochwałę książki?

(ha-wu)

GŁOSY I ODGŁOSY

W Kościele św. Jerzego w Londynie wykończono organy, które uchodzą za największe w świecie: posiadają 2000 piszczałek o wielkości od 2 centymetrów do 9 metrów.

Szwedzki dziennik „Svenska Morgenbladet” urządził wśród przedstawicieli kościołów krajów skandynawskich ankietę na temat, czy i gdzie „otworzyły się nowe bramy przed chrześcijaństwem”. Dr. Beskow (Szwecja), wskazując na przejawy nowoczesnego chrześcijaństwa, podkreśla zagadnienie, jaka daje się odczuć w ustosunkowaniu się do zamkniętych religijnych prasy społeczno-politycznej, która porzucając stanowisko niechętnego często widza, zajęła postawę życzliwego sympatyka. Prof. Mowinckel (Norwegia) mówił o „świadomej tęsknocie za chrześcijaństwem”, która daje się zaobserwować wszędzie bez względu na różnice klasowe. Dr.

Kiedy się już wszystko uciszyło, margrabia dał znak kanclerzowi, ażeby rozpoczął przemowę swoją.

Z powagą i godnością podniósł się tenże z miejsca swego i przemówił w te słowa: „Znakomitych nauk, a wielkiej czci godni Panowie! Ponieważ Jego Margrabiowska Mość w nieustannej trosce swej o utrzymanie w czystości Słowa Bożego, Was tu dotąd zawezwała, ażebyście nad artykułem wiary chrześcijańskiej, co do którego aż dotąd pożałowania godna niezgoda panowała, w porozumieniu z sobą weszli i takowe zgodnem postanowieniem uwieńczyli, przeto w imieniu miłośniczego pana mojego wyrażam Wam zserca płynące dzięki, iżście udzielonemu Wam zaproszeniu z chętną gotowością zadość uczynili, i gorliwie, a usilnie Was prosię abyście pomni doniosłości przedmiotu obrad, zapamiętali co podzieln ten z nieprzyjaźni i gorzkich słów między wami było, i nie swego szukali, lecz chwały Chrystusa Pana i kościoła jedności. Gwoli temu zechciejcie argumenty wasze wyłożyć w należnej pokorze, jako iż tym trybem jedynie może być prawdziwe służenie. Zatem wzywam Was, panie Doktorze Luterze, abyście dysputę rozpoczęli”.

Obećni jeszcze bardziej teraz przychli, skupiając swą uwagę, kiedy Luter powstał i począł mówić: „Wysoko urodzony Mości Książę, miłośnicy Paniel! Nie mam najmniejszej co do tego wątpliwości, iż rozmowa ta w szczerym zamiarze godziwego służenia sprawie zarządzona została. Jeszcze przed dwoma laty nie byłbym na to przynigdy przystał, dobrze bowiem wiedziałem, iż w przedmiocie tym z obydwu stron dostatecznie dużo było napisane, i żadnych nowych argumentów za i przeciw już nie daloby się odszukać. Zdanie

Sparring-Petersen (Dania) zwrócił uwagę na rozwój duch-
skich kół biblijnych. W Finlandii fala od strony So-
wietów kierowanej propagandy antychrześcijańskiej wy-
daje się być zupełnie przewyższoną. Dr. Hurtig (Fin-
landia) zakańczając swoje wywody: „W żadnym wy-
padku nie patrzę ponuro na przyszłość”.

W roku bieżącym odbędzie się w Londynie mię-
dzynarodowy Kongres Armii Zbawienia. Kongresu ta-
kiego nie urządzano już od 21 lat.

Niedawno ukazała się ciekawa praca Helmuta Fi-
schera p.t.: „Die ältesten Zeitungen und ihre Verleger”.
Jak z danych, zebranych przez autora wynika, pierwsza
niemiecka periodyczna gazeta „Augsburger Zeitung-
buch” drukował około 1590 r. protestant, Hans Schul-
tes. Luciusz Młodszy, wydawca drugiej z rzędu gazety
„Avisa, Relation oder Zeitung” był synem Helmuta.
współpracownika słynnego Łukasza Cranacha. „Die Re-
lationen aller, gedenkwürdigen Historien” wydawane
przez Johanna Carolusa, ozdobione są na karcie tytu-
łowej ewangelickimi symbolami.

W konkluzji swoich badań dochodzi Fischer do
wniosku, że rozwój pierwszych periodyków niemieckich,
korzeniami swymi tkwiący w protestantyzmie, pozostaje
w prostym stosunku do rozwoju ewangelickiego świato-
poglądu.

— Tezę tę można zresztą, z powodzeniem rozsze-
żyć z periodyków na całą literaturę, a granicami za-
obserwowanego zjawiska dobroczynnego wpływu refor-
macji na rozwój myśli i ducha, przejawiający się w pierw-
szym rzędzie w rozwoju literatury, objąć wszystkie kraje
Europy.

Obecnie zakony kościoła rzymskiego posiadają
około 150.000 członków, przyczem liczba ich w ciągu
ostatnich dziesięcioleci lat ulegała ciągłej wyższości. Liczeb-
ność niektórych zakonów w r. 1935 (1919 r.) przedsta-

wia się, jak następuje: jezuita — 24.270 (17.121), fran-
ciszkanie — 22.257 (19.000), kapucyny — 12.613 (10.071),
salezianie — 10.971 (4.179), benedyktyni — 9.070 (6.457),
dominikanie — 6.700 (4.476), marianie 6.612 (6.287), re-
demptoryści — 6.239 (4.500), oblaci św. Marii — 4955
(3.110), lazaryści — 4.874 (3.000), misjonarze Niepokala-
nego Poczęcia — 4.063 (2.600), Ojcowie Ducha św. —
3.507, trapiści — 3.417 (3.131), pasjonisci — 2.895 (2.600),
kapłani św. Serca — 1928 (900), Biali Ojcowie — 1112
(500), sulpicjanie — 489 (430).

Pastorzy hitlerowscy mają teraz dużo roboty.
Wszystkie okręgi kościelne całej Rzeszy zajęte są przy-
gotowaniem listy honorowej pastorów, poległych w woj-
nie światowej na polu chwały. Zjednoczenie Pastorów
z okręgu Schleswig — Holstein listę taką ma już goto-
wą; obejmuje ona 11 poległych pastorów, 13 kandyda-
tów teologii, 65 studentów teologii, 154 synów pastor-
skich.

Wiadomości z kościoła i ze świata

LWÓW. W czasie przejazdu przez Lwów Króla Ka-
rola II Rumuńskiego byli na dworcu z ramienia ewangeli-
ków Ks. major K. Banszel, Ks. Ladenberger oraz panowie
mag. Ehrbar i p. Koernigsfeld. Byli wszyscy przedsta-
wien Królów, który się z nimi przywitał przez poda-
nie ręki.

LWÓW — ślub. Dnia 30 czerwca pobłogosławio-
ny został w tutejszym Kościele związek małżeński p.
Stanisława Ehrbara, syna seniora Polaków Ewangelików
w Małopolsce wschodniej, z p. Ireną Orell, córką inspe-
ktora PKP. Aktu ślubu dokonał ks. Karol Banszel.
Szczęść Boże!

moje wyraźnie wypowiedziałem i do końca życia mego
przy nim pozostać pragnę, było też moim postanowie-
niem, nadal w sprawie tej nie więcej już nie pisać. Po-
nieważ jednak od czasu sejmiku w Spirze pan Margra-
bia w zabiegach swych o rozmowę ta nie ustaje, przeto
przystąpiłem na takową; nie w tej myśli, jakoby moje zdanie
swoje miał zamiar zmienić, ono bowiem pozostanie przy
mnie nienaruszone, lecz w chęci zdania rachunku
z wiary mojej i z tego, w czym inni błędzą.

Zanim jednak rozpocznę dyskusję o komunji,
muszę poruszyć niektóre nauki, z których się chlubią
kościół w Zurychu, w Bazylei i w Strasburgu, a w nich
wielce błędą jak mi się zdaje, jeśli te rzeczy istotnie
tak się mają: a mianowicie w nauce o Trójcy Świętej,
o osobie Chrystusa, i o grzechu pierworodnym. Mnie
zaś obwiniają, że mylnie uczę o czyszczeniu, o usprawie-
dliwieniu z wiary i o innych rzeczach”.

Zwingli przerwał mu gwałtownie: „W tych wszyst-
kich punktach my nauczamy zgodnie z prawdą. Świad-
kami tego są książki nasze i zbory. Skoro zaś zesz-
liśmy się tutaj dla rozprawy o komunji świętej, zatem
żądam, ażebyśmy też od tego punktu nauki rozpoczęli,
a wszystko inne pozostawili na koniec, wtedy to z przy-
jemnością będziemy do usług”.

Skrepiwszy nieznacznie głowę, skrzywił Luter usta.
„Powołujecie się na książki wasze, miły panie, które
jednak nie są zgodne ze słowami waszemi. Chętnie
wszakże spełnię Waszą wolę, i rozpocznę od Sakra-
mentu. Czyż potrzeba tego, abym zdanie moje w tej
rzeczy jeszcze raz szczegółowo wygłosił, skoro to tyl-
ko raz już aż nadto wyraźnie uczyniłem? Wiadomem
Wam jest, jak stanowczo występowałem od samego po-

czątku przeciwko błędnej nauce papieskiej, głoszącej
jakoby w sakramencie na skutek wyrzuczonego przez
kapłana słowa, chleb i wino przemieniało się w ciało
i krew Jezusa Chrystusa, w ten sposób, iż chleb i wino
tylko jeszcze pozornie, nie zaś w rzeczywistości z tą
chwilą zaistniały. Taka nauka niezgodna jest z Pis-
mem, które wszak poucza, że uduchowiony Chrystus
w sakramencie nie tylko duchowo, lecz również cieleśnie
jest obecny, i spożywany bywa przez komunikantów,
mianowicie w chlebie i winie, z chlebem i winem i pod
postacią chleba i wina”.

„Czem zamierzacie to udowodnić z Pisma Święte-
go?” zapytał Zwingli z wytwornym uśmiechem.

Luter odrzucił atlasowe nakrycie, i wskazał pal-
cem na słowa, które tam krędką nakreślił na blacie: To
jest ciało Mojego „Dość wyraźnie i zrozumiale to jest na-
pisane, jako słowo samego Pana naszego, wyrzuczone
w najświętszej, w najurozeczniejszej godzinie, kiedy idąc
na śmierć, testament Swoją ustanowił. Na tych słowach
opieram się, od tych słów nie odstąpię i daremnie Wa-
sze starania, aby mnie od tego odwieść dowodami
z Pisma Świętego”.

Zwingli ostatnią uwagę tą nie dał się zbić z tropu
i wymienił szereg ustępów z Pisma, gdzie słowo „jest”
użyte jest w znaczeniu „oznacza”. Lecz Luter nie pozwolił
mu dokończyć: „Dość miły Panie. Słowa Jezusa są pro-
ste i wyraźne, tak iż nie potrzebują żadnego objaśnienia”.
„Dobrze”, odrzekł Zwingli. „W takim razie proszę
Was, zechciejcie mi wyłomaczyć, w jaki sposób ciało
Chrystusa, który wszak w niebie siedzi po prawicy Bo-
żej, może jednocześnie przebywać na ziemi w różnych
miejscach w chlebie i winie przy komunji świętej”.

JEZUITA O ODRODZENIU RELIGIJNYM MŁODZIEŻY POLSKIEJ. W numerze majowym b.r. miesięcznika „Przegląd Powszechny” Jezuita Kosibowicz wypowiada się nt. „Życie młodzieży polskiej” i tak m.i. pisze: „Ze smutkiem musimy stwierdzić, iż prąd odrodzenia religijnego, który parę lat temu tak silnie zaznaczał się wśród akademickiej młodzieży, obecnie znacznie osłabł, ustępując pierwszeństwa rozamiętnieniu i rozagitowaniu politycznemu”. Ew-Pol.

EWANGELICY PODCZAS WYSTAWY ŚWIĄTOWEJ W PARYŻU z prośbą o informacje mogą się zgłaszać do urzędu parafialnego ewangelickiego w Paryżu (102 B. Arago, Paris XIV). W czasie od 20 lipca do 1 października r.b. wszystkim ewangelikom, zwłaszcza duchownym i ewangelickim nauczycielom, udzielać będzie tanich pobytów (nawet z utrzymaniem) bursa Domu Teologów w nadzwyczaj zdrowej i wygodnej komunikacyjnie dzielnicy Orleañskiej Paryża. Zespołom rodzinnym i wycieczkom są udzielane ulgi. O informacje można zwracać się pisemnie pod adresem: Madame la Directrice du Seminaire 83 Boulevard Arago, Paris XIV. (a.o.)

MANIFESTACYJNY KONGRES EWANGELIKÓW CZECHOSŁOWACKICH ma się odbyć — zgodnie z uchwałą Kost. Jedn. — w 1938 roku w Pradze na XX lecie niepodległości państwowej. W związku z tym już czynione są przygotowania dla stworzenia ogólnopanstwowego komitetu tych uroczystości. (a.o.)

Odpowiedzi Administracji

W.P. L. Radke w Łodzi. Numery, o które WPan prosił, wysyłamy. Przepraszamy za zwłokę.

Wiadomości statystyczne urzędu parafialnego

Ochrzczono: 4 chłopców, 3 dziewczynki i 1 neofitkę.

Ślub zawarli: Robert Marks (e-a) z Ireną Herb (r-k); Roman Libański (e-a) z Zofią z Kisielgów Prokeš (r-k); Marcin, Ignacy Sakmann z Gustawą Goldberg; Karol Nabe (e-a) z Lidą Steinke (e-a); Wilhelm Dulder (e-a) z Emilią Lirke (e-a); Karol Kubok (e-a) z Tatianą Hubczak (g-k).

Zmarli: Stefania Szlązak z d. Karsch l. 52; Gustaw Daab l. 34; Maria Bechner l. 40; Ludwika, Maria Werner z d. Bogajska l. 89; Ludwika Klein z d. Szlązak l. 61; August Hentschel l. 71; Karolina, Anna Kassner z d. Riesbild l. 56; Franciszek Kozar l. 18; August Albert Krauze l. 73; August Koch l. 68.

Porządek nabożeństw.

w kościele parafialnym przy ul. Królewskiej.

Dnia 11 lipca, VII Niedziela po Trójcy Św.
godz. 9 rano nabożeństwo w kaplicy szpitalnej Ka. wikt. Wittmeyer.
" 11,30 " " w kościele głównym (Jan 6. 48 — 51.
" 10,30 " " w Tablicie w Skolimowie Ka. Michela.
" 11— " " w świetlicy (Zydzia 36) Ka. w. Wittmeyer.
" 9— " " w Grochowie (Osiecka 41) Jędraszczak.
" 11— " " w kaplicy (ul. Mińska 13) k. t. Jędraszczak.
Dnia 16 lipca godz. 9 rano nabożeństwo komunijne.

Przepraszamy „Głosu Ewangelickiego” wynosi kwartalnie 3 zł, miesięcznie 1 zł. Wpłacić można w administracji. — Na ręce ks. seniora Plebanja przy Ewang. Kościele Garnizonowym Puławska 4. Adres dla czasopism zamiennych i listów do redakcji: Puławska 4, tel. 8,90-15.

Redaktor i Wydawca: Ks. senior FELIKS GŁOEH

Drukarnia „Głosu Ewangelickiego”, Warszawa, Puławska 4, tel. 8,90-15

W Ewang. Kościele Garnizonowym (Puławska 4)

Dnia 11 lipca, nabożeństwo o godz. 10-jej odpowiad. Ks. Measerschmidt.

Najciekawsze audycje Polskiego Radia w Warszawie.

od dnia 11.VII. do 17.VII. 36 r.

Niedziela dn. 11.VII. 1937 r. 8.00 Audycja 9.00 Dzień Morski w Gdyni 12.15 Koncert 13.25 Koncert 14.40 Audycja dla dzieci 15.00 Dla was 16.00 Melodie operetkowe 17.00 Słuchowisko — Świeżka zgasła! 18.00 Podwieczorek przy mikrofoni 20.00 Płyty 21.00 Capatryk Marynarki Wojennej z Gdyni 21.01 Dzień Morski — reportaż 21.10 Rewia — A czy znasz ty bracie młody 22.00 Koncert.

Poniedziałek dn. 12.VII. 1937 r. 6.15 Audycja 12.15 „Ogłoszenie w czasie śniw” 12.25 Płyty 1.40 „Białokoskiewicz” 16.15 Recital fortepianowy 16.45 Felieton 17.00 Wielenia Orkiestra 18.05 Duet instrumentalne 19.00 Audycja strzelecka 20.00 Muzyka 22.00 Kwartet 22.35 Muzyka kameralna.

Wtorek dn. 13.VII. 1937 r. 6.15 Audycja 12.25 Orkiestra P.P. 16.00 „Podwieczorek pod lipą” — ze Lwowa 16.20 Dawne formy taneczne 16.45 Lato w Gołdziejach — felieton 17.00 Muzyka 18.15 Muzyka operetkowa 19.00 „Za Króla Słasi” — koncert 20.10 Koncert rozrywkowy 22.00 Koncert solistów.

Środa dn. 14.VII. 1937 r. 6.15 Audycja 12.15 „Wieczne życie” — pogadanka 12.25 Orkiestra 16.00 „Z mojego warsztatu” — K.H. Rostworowski 16.15 Pieśni chóru męskiego „Hejnał” 16.45 „Psychologia żołnierza w literaturze polskiej” — odczyt 17.00 Recital Mieczysława Szalckiego 17.25 Pieśni francuskie 18.15 Śpiew 19.00 Słynni dyrygenci 20.00 Koncert 21.00 Koncert chopinowski 22.00 Koncert symfoniczny.

Czwartek dn. 15.VII. 1937 r. 6.15 Audycja 12.15 Pogadanka 12.25 Koncert mandolinistów 16.15 Muzyka 17.00 Koncert 18.15 Orkiestra 19.00 „Poznać siebie trudno” — nowela B. Prusa 20.00 Muzyka 22.00 Płyty.

Piątek dn. 16.VII. 1937 r. 6.15 Audycja 12.25 Koncert Kapeli F. Dzierżanowskiego 16.15 Pieśni regionalne 16.45 Reportaż z Wystawy Paryskiej 17.00 Koncert 18.10 Melodie Offenbacha 19.00 Muzyka 20.00 Muzyka 21.45 Kwadrans poetycki 22.00 Koncert.

Sobota dn. 17.VII. 1937 r. 6.15 Audycja 12.25 Utwory Moniuszki 16.00 Słuchowisko 16.30 Koncert 17.15 Orkiestra kameralna 17.50 Katowice w oczach turysty 18.15 Płyty 19.00 Audycja podhalaska 20.00 Audycja dla Polaków zagranicą — „Tam gdzie są nasi rodacy” 21.05 Muzyka.

Polecam na nadchodzący sezon

VEGETALE

VERVEINE i LAVANDE

oraz wszelkie WODY KOŁOŃSKIE

„D I V E T T A”

WŁ. GUSTAW HERTEL
WARSZAWA — WSPÓLNA 25

PENSJONAT

„RÓZOPOLANKA”

Las sosnowy, sucho, pięknie, spokój,
biblioteka, taras, weranda, pianino,
siatkówka, doskonała kuchnia, wanna,
kanalizacja,

: PROF. LUDWIK HEINTZE :
MIEDZYSZYŃSKA 120. — TELEFON 10, 19, 84.

Czerwiec zł. 4,50 dziennie. — Lipiec zł. 5,50.